רמת הכובש

הגדה של פסח

תרצ"ט

5699 - 1939

נזכר

נזכר את הרחוקים העזובים
לנפשם יום וליל בקצות מולדת
באין מחסה ובלב המוראים-
כל אח בודד כל נקודה נפרדת

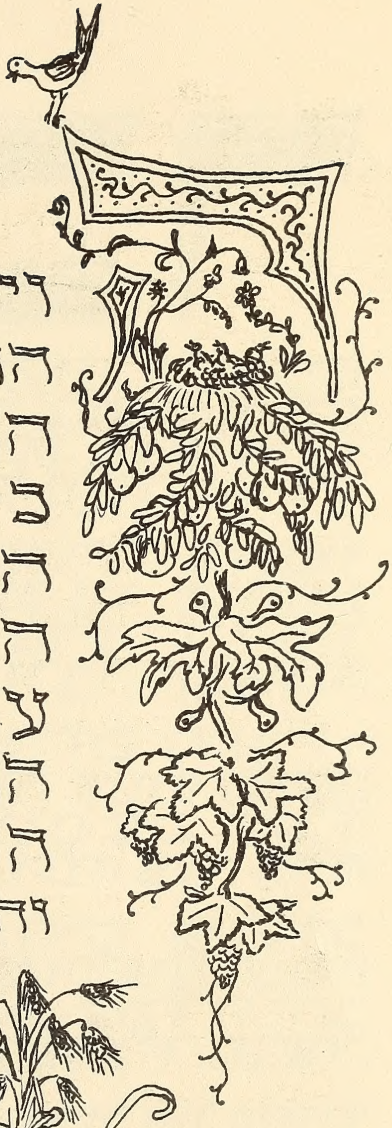
אשר נקרה בדרך לתמר
ונוה אחים רחוק ויד שוטמת
מאחורי כל סלע לד כמן
באין רואה אורבה ומאימת

כל אח יוצא שלום לפעלו-
אשר יחוס על קמתו נשדפת
ולשדה ישכים עם מגלו
אשר יוציא בהמה גועה מרפת

נזכר עמל אחים שנעזב
כל נטע דך הפקר לאיבה עוברת
את החטה באין פוקד תזהב
את השעורה תבשל ליד מבערת

נזכר כל צריף עמל מול המדבר
כל אהל דל כל שכונה נדחת
את כל גהג בודד אשר אחר
אליו יצפן כדור של יד רוצחת

נזכר כל נטף דם טהור רונן-
יקר חיים נפל על במותינו
ותקדש היד אשר תגן על צריף קטן
על קטון משמרותינו:

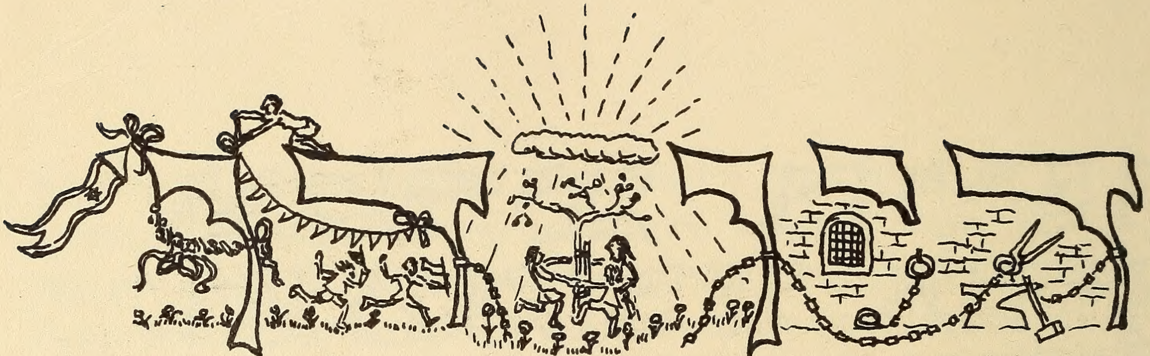

הוי קומי לך רעיתי
הוי קומי לך יפתי
הוי קומי לך ולכי לך
כי הנה הסתו עבר
הגשם חלף הלך לו
הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע וקול
התור נשמע בארצנו
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריח

חג

ניבים דוברים אלי וילד רך יביא אלי חדש חודש וזרע
זרעינו פרחי דגן לבה וזרע
במענית לבב והלך דל במענית הלב
ויום יגיע והיינו במלילותיו ובואו בואו זר ורע
לשבלי זהב רעבונו ישבר לחג קציר הרב

❀ היה היתה צבת על סדן
מטיל ברזל ישן ❀ היא
קשורה עגול חסין ❀ דן דין ❀
❀ חד ותדי טבעת הא ❀ עוד
אחת ועוד שתים ❀ הנה כבל
נחשתים ❀ כבל כבל מאפיל
על כל דרך ועל כל שביל ❀
באשר כף רגל שם ❀ דין דן ❀
❀ ורצון בא חפשי רענן ❀
וכנפים פרש ❀ ויתפש את
הצבת מעל הסדן ❀ דין דן ❀
❀ ויתפש כל חוליה בדין ❀ התפרקו
חוליות לעבדים ❀ גם פה גם שם
תוך כבל תם ❀

❀ ורוח אביב בא מרנין ❀ פרחים
וילדים על כל שעל ❀ עם צליל
הברזל ❀ עוד צליל אחד יעל ❀
שיר החרות הוא בא ודן
❀ דין דן ❀ דין דן ❀

עבדים היינו
ועתה בני חורין

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד
מאד ותמלא הארץ אותם. ויקם מלך חדש
על מצרים ויאמר אל עמו: הנה עם בני ישראל
רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה
כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו
ונלחם בנו ועלה מן הארץ. וישימו עליו שרי מסים
למען ענותו בסבלותם. ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרוץ

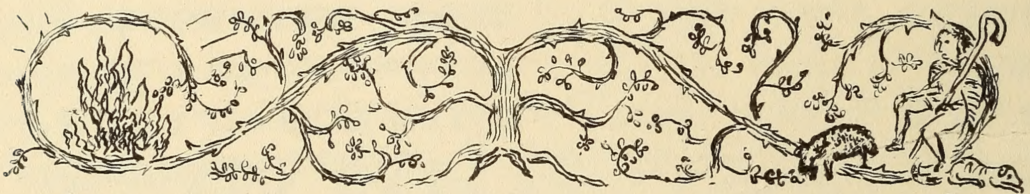
ויצו פרעה ביום ההוא את הנוגשים בעם ואת
שוטריו לאמר: לא תוסיפון לתת תבן לעם ללבון
הלבנים כתמול שלשום. הם ילכו וקוששו להם תבן
ואת מתכונת הלבנים אשר הם עושים תמול שלשום
תשימו עליהם, לא תגרעו ממנו כי נרפים הם. תכבד
העבודה על האנשים ויעשו בה. ויפץ העם בכל הארץ
מצרים לקושש קש לתבן, והנוגשים אצים לאמור:
כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן
ויבואו שוטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמור:

תבן אין ניתן לעבדיך
ולבנים אומרים לנו עשו
והנה עבדיך מוכים

ומשה היה רועה צאן יתרו וינהג את הצאן אחר המדבר ויבוא אל הר אלהים חורבה: וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל. ויאמר משה: אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה: ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר: משה משה ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והעלית את עמי בני ישראל ממצרים אל ארץ הכנעני:

לך בא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים אל כל הנאנחים והנדכאים ואמרת אליהם כי עבדים הם והם לא יבינו ואמרת אליהם כי אומללים הם והם לא ידעו וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם והם לא יאמינו ופקחת את עיניהם בחזק יד על כל לחצם ועל כל ענים וגאלת אותם ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד ומקרב כל העם מסביב אשר רע ומר להם: והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטיו ועשית מן התולעים אדם ומן האדם עם ומעפרות חול ארץ:

היום אתם יוצאים בחדש האביב

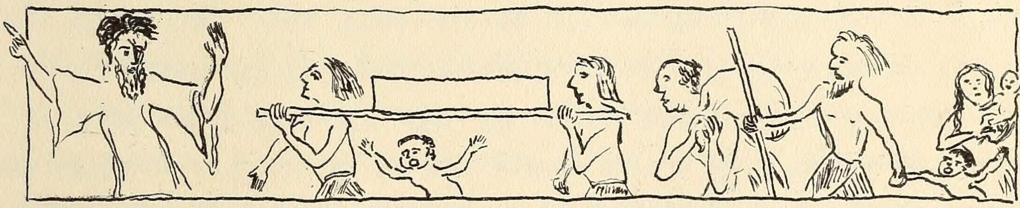
וישא העם את בצקם בטרם יחמץ
משארותם צררות בשמלותם על שכמם
וככה יאכלו אותו במתניהם חגורות נעלים
ברגליהם ומקלם בידם: בחפזון יאכלוהו.

היום אתם יוצאים
בחדש האביב

ויסעו בני ישראל
סכותה בשש מאות
אלף נפש. רגלי וגם
ערב רב עלה אתם

ויאפו את הבצק
אשר הוציאו ממצרים
כי לא חמץ. כי גורשו
ממצרים ולא יכלו להתמהמה

היום אתם יוצאים
בחדש האביב

ויאמר משה אל העם

זכור את היום הזה
אשר יצאתם ממצרים
מבית עבדים

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ
פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלהים: פן ינחם העם
בראותם מלחמה ושבו מצרימה. ויסב את העם דרך
המדבר ים סוף. ויהפך לב פרעה ועבדיו אל העם
ויאמרו: מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו:
וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים:
ויבואו בני ישראל בתוך הים ויעברו בתוך הים
ביבשה: וירדפו מצרים ויבואו אחריהם כל
סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים: וישב הים
לפנות בוקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו:

אז ישיר משה ובני ישראל את
השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר:

אשירה ליהוה כי גאה גאה
סוס ורכבו רמה בים

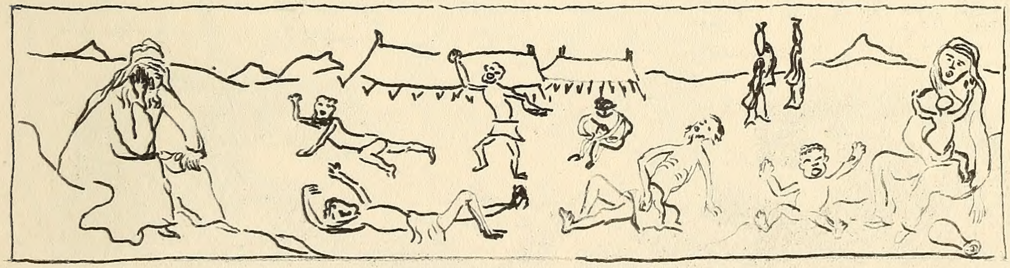
אותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני
הקדוש ברוך הוא, אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מעשי ידי טובעים בים
ואתם אומרים שירה לפני

וילכו שלשת ימים במדבר ולא
מצאו מים ויבואו מרתה ולא
יכלו לשתות מים ממרה כי מרים
הם, וילונו העם על משה לאמור: מה
נשתה: וירב העם עם משה: תנו לנו
מים ונשתה: למה זה העליתנו ממצרים
להמית. אותי ואת בני ואת מקני בצמא
ויבכו בני ישראל ויאמרו: זכרנו את
הדגה אשר נאכל במצרים חנם את
הקשואים ואת האבטיחים ואת החציר ואת
הבצלים ואת השומים ועתה נפשנו יבשה
ויסעו ויבואו כל עדת בני ישראל אל
מדבר סין וילונו על משה ויאמרו: מי
יתן מותנו ביד יהוה בארץ מצרים
בשבתנו על סיר הבשר ובאכלנו לחם
לשובע כי הוצאתם אותנו אל המדבר
הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב:

ובמו תועי במדבר צאו מתוך השממה
עוד הדרך רב עוד רבה המלחמה

רב לכם לנוע, לנוד בערבה
ולפניכם פרושה דרך גדולה רחבה

רק ארבעים שנה נתע בין ההרים
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים

אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים
שבעבדותם מתו נפסח על החללים

ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם
שבכתפם נשאו ממצרים אותם

ימתק למו חלונם: רוב בצלים שומים
דודים מלאי בשר הבים ועצומים

עוד היום או מחר יחלוף רוח קדים
עם העיפר גופת אחרון העבדים

קומו איפוא נדים עזבו את השממה
אך אל יעל קולכם דרכו עז בדממה

פן מעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו
איש ואיש בלבבו ישמע הד פעמיו

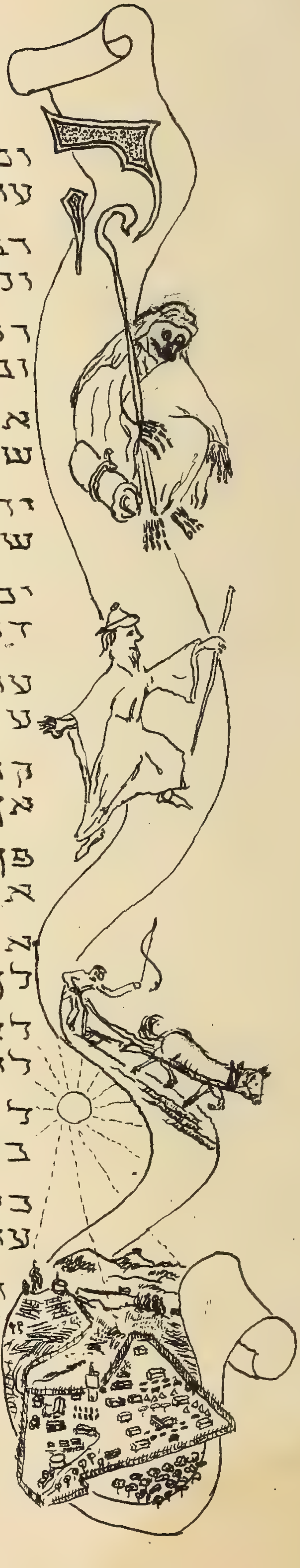
איש בלבבו ישמע קול אלוה דובר:
לך: היום אל ארץ חדשה אתה עובר.

לא: לחם קלקל שלו ודגן שמים
לחם עצב תאכל פרי עמל ידים

לא: לא אהל תהו ועלית שחקים
בית אחד תבנה אהל אחד תקים

כי מלבד המדבר תחת השמים
עוד לאלוה עולם גדול רחב ידים

ומלבד ילל הישימון דמי הציה
תדגש תחת שמשו ארץ יפה-פיה:

ביום הזה יום אשר עוד לא
היה כמוהו לרע
מן היום אשר הלכנו בגולה, יום של
פחדים בלתי נפסקים ואי אמון בחיים
לשארית הנמצאה, יום שכלו כזבח ארוך,

ביום הזה יום אשר עין בעין
אנו רואים את כל
התנוונותו של זרע אברהם אבינו בכל
הגיטאות אשר הודחו שמה. את כל
התפוררות האומה, התרוקנות תכנה
והמות השחור האורב לה-

ביום הזה יום שהאדם נמכר
בו למולך, הנשמות
העדינות הולכות ונמקות משעבוד וכבלים
העניות והגסות והזדון שופכים את
ממשלתם על כל, והשכינה תכבוש בעפר
ראשה ומעצר כאב וכלימה היא פורשת ובוכה-"

ביום הזה הנני בא אליך, אח
נדכה, כי לא מרגוע
תדע אתי, אחי, אף לא שלוה ולא הנאה
כי לעוזרך אני בא, לעוררך, לאמור:
שאל, בן אדם לנתיבות עולם, שאל,

אי הדרך אי

קול ברמה נשמע
נהי בכי תמרורים
רחל מבכה על בניה
מאנה להנחם על
בניה כי איננו
מנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה
יש שכר לפעולתך
ושבו מארץ אויב

נחמו נחמו עמי

על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון
הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים
הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה
הנה אלהיכם

הנני מביא אותם מארץ צפון
וקבצתים מירכתי ארץ. בם עור ופסח
הרה וילדת יחדיו קהל גדול ישובו הנה
עוד אבנך ונבנית
בתולת ישראל
יש תקוה לאחריתך
ושבו בנים לגבולם

יצאנו לשנות את פני העולם, לשים
קץ לשעבוד אדם באדם, והקץ
נעוץ בחביון הדורות. מתי נולדנו:
בשעה שניצוץ כבוד ראשון הוצת בלב
העבד. מתי הרמנו את הדגל:
בשעה שהתקומם המושפל הראשון
נגד משפילו: שבע נפול ושבע נקום
כי עמנו הצדק ושחרור האדם:

נולדנו עם הנץ החמה של האדם
המשתחרר. בכל מערכות האנושיות
לחרות שם היינו בכל שדה קטל
של מדוכאים, בכל יציאת מצרים
של כל העמים וכל הדורות, על גרדום
ועל מוקד, בבתי כלא ועל באריקדות:

גם אם שבע נפול נקום ונתעודד
עד בא היום והיה דגלנו לדגל
החברה המשוחררת, קום יקום האדם
במלא קומתו ויתגלה לעין כל באור
הנצחים הצפון בו, כשדעתו רחבה
ולבו טהור וידיו נאמנות וחייו חפש
וצדק. אין לא עבד עברי ולא עבד
כנעני, לא כושי ולא סיני, וכבוד כל
אדם ראש פנה הוא לחברה הנגאלת:

בוא יבוא היום ההוא

השיר
יהיה לכם
כליל התקדש חג
סעודה